

DEBRECENI EGYETEM

**MAGYAR
NYELVTUDOMÁNYI
INTÉZET**

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- **A tanszék oktatói állománya**

- **10 főállású oktató**

- 2 egyetemi tanár: Hoffmann István, Tóth Valéria
- 2 egyetemi docens: Kis Tamás, Rácz Anita
- 6 egyetemi adjunktus: Dobi Edit, Fehér Krisztina, Gacsályi-Bába Barbara, Györffy Erzsébet, Póczos Rita, Reszegi Katalin
- 2 tanársegéd (helyettesítés): Bátori István, Gellért Rita

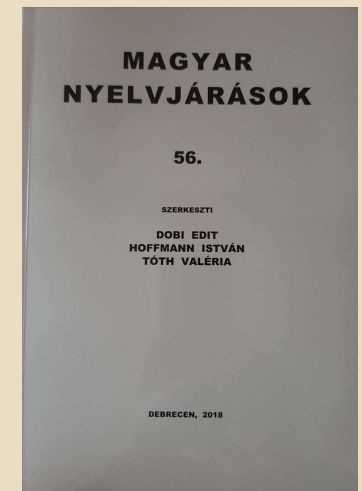
- **6 PhD hallgató**

- IV. évfolyam: Adorján Imola, Kiss Anita
- III. évfolyam: Hankusz Éva
- II. évfolyam: Vékony Vivien
- I. évfolyam: Szenka Dóra, Kovács Csilla

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

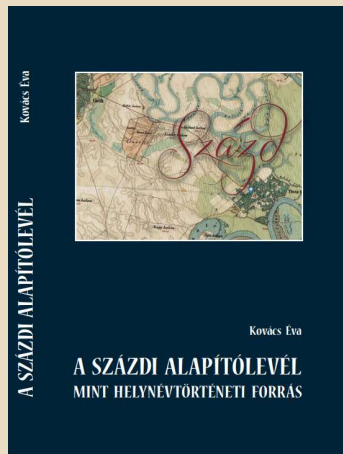
• Publikációs fórumaink

- *Magyar Népnyelv* (1939–1949)
- *Magyar Nyelvjárások* (1951–)
 - **Szerkesztőbizottság:**
 - főszerk.: Hoffmann István,
 - szerk.: Bába Barbara, Benő Attila, Csernicskó István, Dobi Edit, Petteri Laihonen, Lanstyák István, Ráczi Anita, Reszegi Katalin, Schwing József, Tóth Valéria
 - **Legutóbbi száma: 56.**

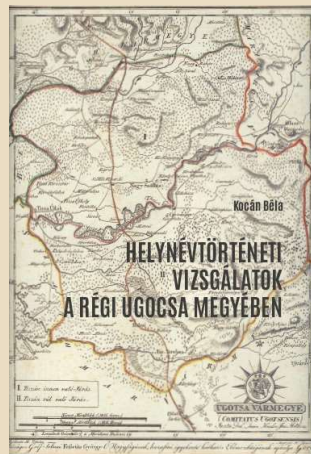

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- *A Magyar Névarchívum Kiadványai c. sorozat (48 kötet)*

forrásfeldolgozás

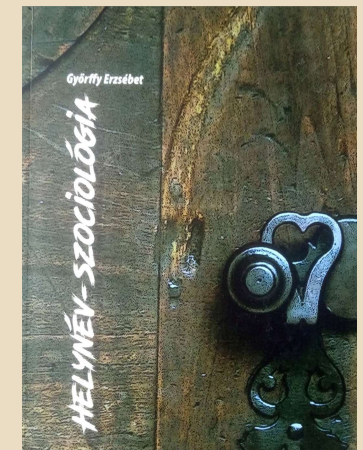
megyemonográfia

névtipológia

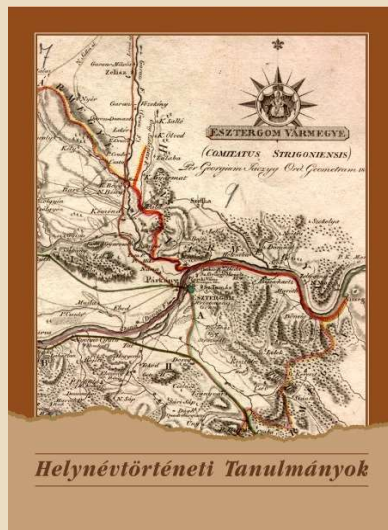

névelmélet

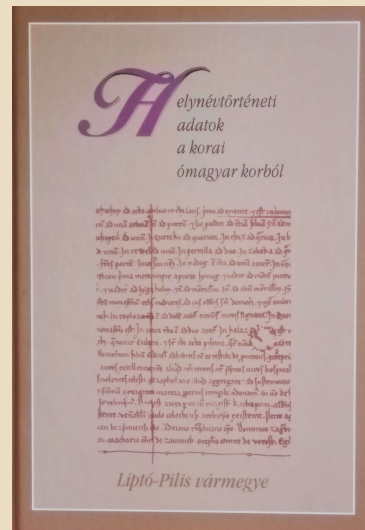

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

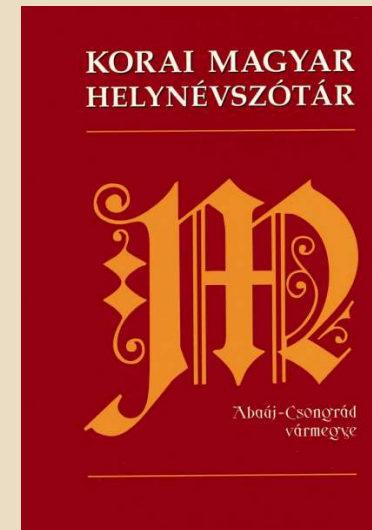
- *A Magyar Névarchívum Kiadványai c. sorozat (48 kötet)*

14 kötet

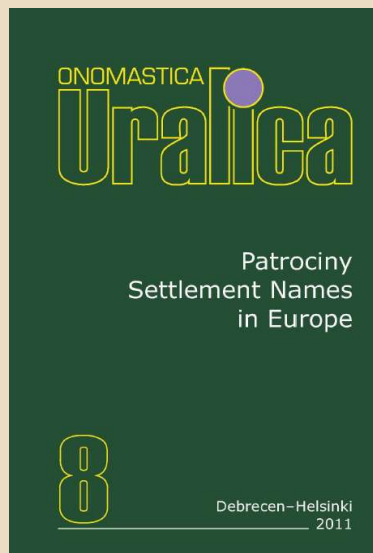
4 kötet

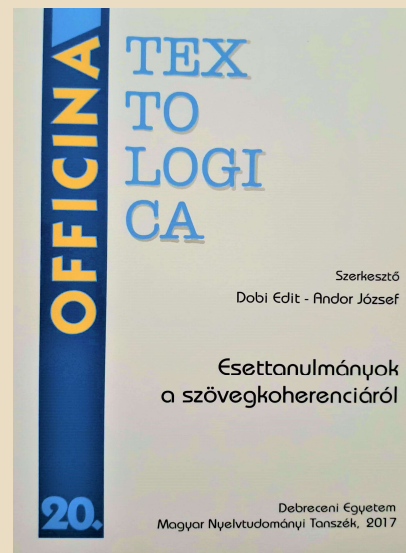
1 kötet

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- További sorozataink: *OU, OT, Szlegkutató*

14 kötet

20 kötet

9 kötet

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport

- **Megalakulása:** 2010
- **Kutatói:** Kis Tamás, Fehér Krisztina és Adorján Imola, Kiss Anita PhD hallg.
- A kutatások témaköre egyéni érdeklődés szerint

• I. Ismeretterjesztés

FEHÉR KRISZTINA

- blog a babanyelv kérdéseiről
- *Babák a hangok világában* c. könyv, 2017.
- MTV *Mindenki Akadémiája* c. előadás-sorozatban is szerepelt

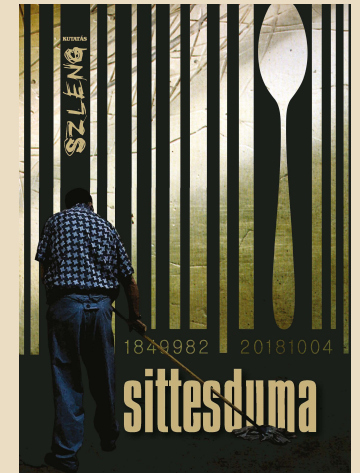
MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport

• II. Szlengkutatás

KIS TAMÁS

- **elméleti munkái** (pl. a szleng mint nyelvi univerzálé, a szleng megbélyegzettsége, a magyar szlengszótárak lexikológiája és lexikográfiája)
- *Sittesduma* c. **börtönszlengszótár** módszertani különlegessége (2015)
- **a magyar szleng története**
 - az első, 18. sz.-i magyar nyelvű tolvajnyelvi szójegyzékek feldolgozásán dolgozik

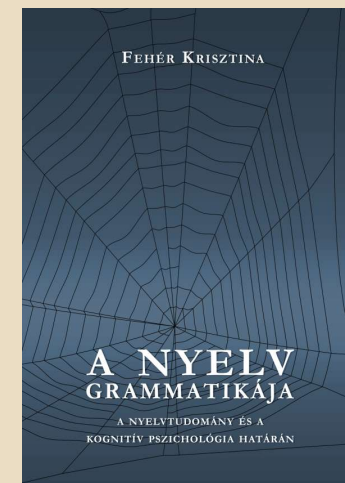
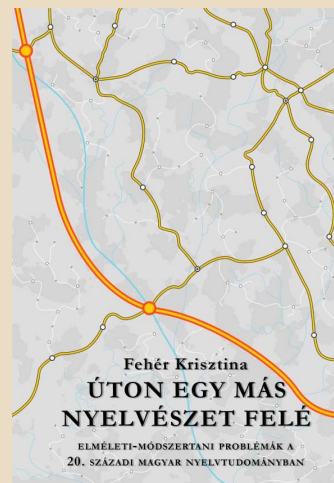
MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport

- **III. Elméleti-módszertani, illetve szocio- és pszicholingvisztikai, hangtani kutatások**

FEHÉR KRISZTINA

- **könyvei (2016, 2018)**

- **nyelvi attitűdvizsgálat**
 - a magyar anyanyelvű gyerekek nyelvi preferenciáinak alakulását és attitűdjének megjelenését, kibontakozását vizsgálja

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

- a tanszék kutatói **profilváltása** (1990-es évek)
- nyelvjáráskutatás helyett **nyelvtörténeti** irányultság
 - **szórványemlékek** kiemelkedő szerepe
 - **helynévi** szórványok vizsgálata
- **cél:** a források teljes körű feldolgozása
- **a feldolgozás irányai**
 1. területi
 2. hang- és helyesírástörténeti
 3. nyelvjárástörténeti
 4. tipológiai
 5. nyelvemlék-monográfiák
 6. szocioonomasztikai

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

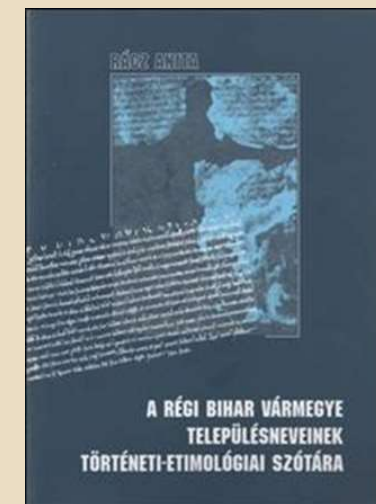
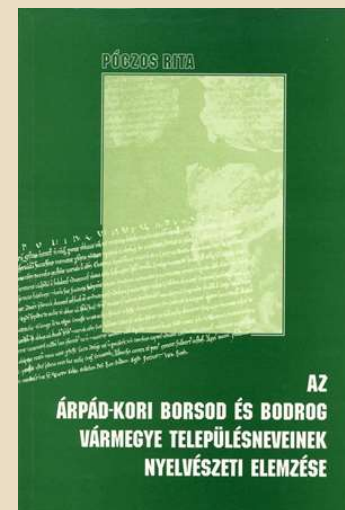
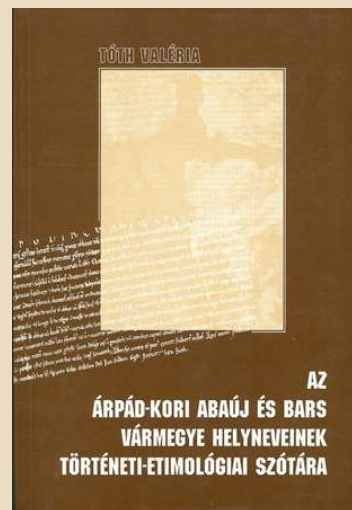
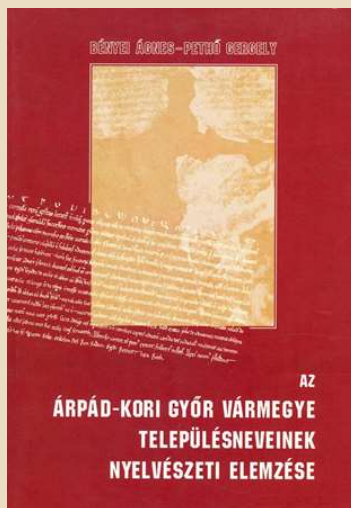
- **2013:** kutatócsoport létrejött
- **2019:** működéséhez újra elnyert támogatás
- **Vezető:** Hoffmann István,
- **Társtémavezető:** Tóth Valéria
- **Kutatói:**
 - 6 kutató (Katona Csilla, Kovács Éva, Mozga Evelin, Szőke Melinda; Póczos Rita, Rácz Anita)
 - 2 doktorjelölt (E. Nagy Katalin, Szilágyi-Varga Zsuzsa)
 - 3 együttműködő kutató (Kenyhercz Róbert, Korompay Klára, Pelczéder Katalin)

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

• 1. területi szempontú feldolgozások

- Árpád kori vármegye monográfiák (Abaúj, Bars, Bihar, Borsod, Bodrog, Győr)
- névföldrajzi sajátosságok
- részrendszerek összevetése
- magyar nyelv sajátosságai

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

• 2. hang- és helyesírástörténeti feldolgozások

- szótári feldolgozásokra és nyelvemlék-monográfiákra támaszkodik
- 35.000 rekordnyi nyelvi adat
- minden korábbinál árnyaltabb kép lehetősége
- KATONA CSILLA (2019), *A fonotaktikai szerkezetet módosító hangváltozások az ómagyar korban.*
- KIS TAMÁS (2019), *Az ómagyar bilabiális β kérdéséhez.*

• 3. nyelvjárástörténeti vizsgálatok

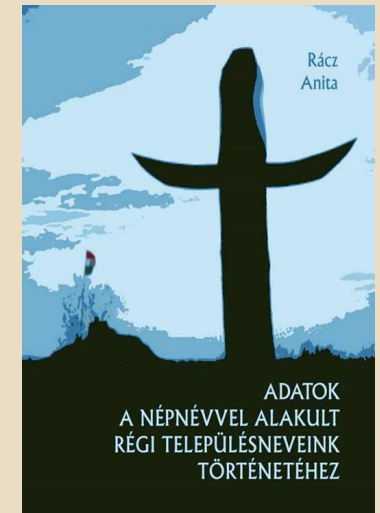
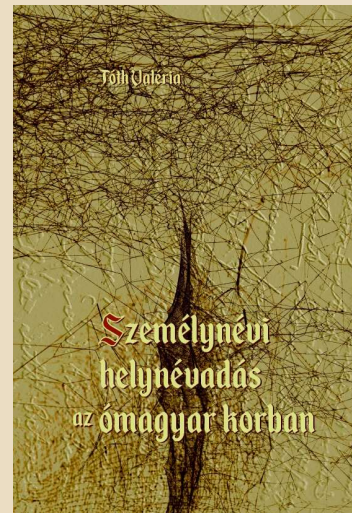
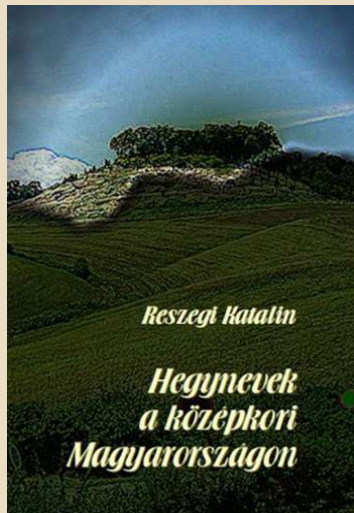
- elméleti, módszertani kutatások
- konkrét hangtani szembenállások ($i \sim ü$, $ë \sim ö$, $í \sim é$)
- összevetés mai nyelvjárási adatokkal
- újabb korai nyelvjárási különbségek vizsgálata (pl. diftongusok)

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

• 4. tipológiai feldolgozások

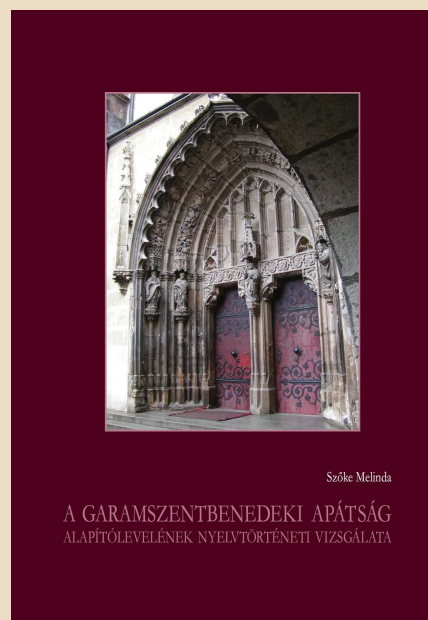
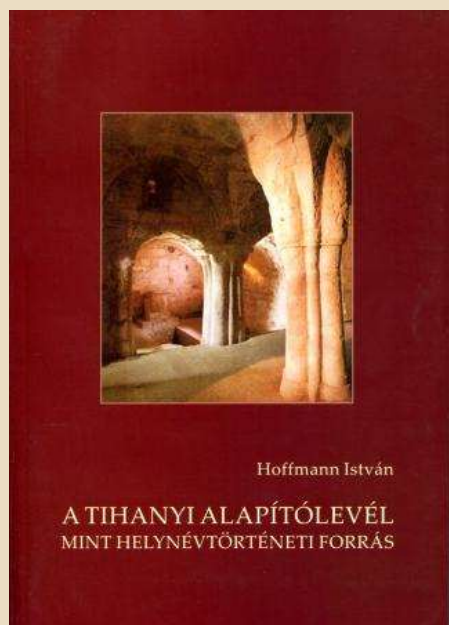
- történeti helynévtipológia
- adatbőség
- korábbi eredmények pontosítása
- egy névtípus teljes adatállományának összegyűjtése, monografikus feldolgozása
- hegynevek, víznevek, személynevek, népnévi eredetű településnevek

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

• 5. nyelvemlék-monográfiák

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

- helynévi adatbázisok kialakítása
- Kárpát-medence teljes magyar helynévállománya
- **Magyar Nemzeti Helynévtár (MNH)** <http://mnh.unideb.hu/>
- korai és újkori modul
- folyamatos feltöltés
- **OTKA-pályázat, Tóth Valéria**

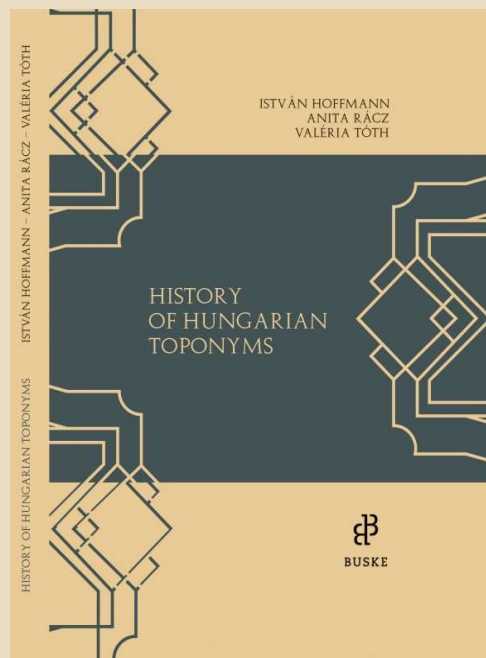

The screenshot shows the homepage of the Magyar Nemzeti Helynévtár (MNH). The header features the MNH logo and the text 'MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR' in white on a dark green background. To the right, there are links for 'magyar' and 'English'. Below the header, there is a main content area with a light green background. On the right side of this area, there is a vertical navigation menu with buttons for 'A névtárról', 'Magyar Névarchívum', 'Feltöltöttség', 'Magyar Digitális Helynévtár', 'Feltöltöttség', 'Krónika', 'Névtani társhonlapok', 'Támogatók', and 'Kapcsolat'. The main content area contains several paragraphs of text in Hungarian, discussing the importance of place names and the project's goals. At the bottom, there is a footer with the text '© MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport' and 'Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke'. The MNH logo is also present in the bottom right corner of the page.

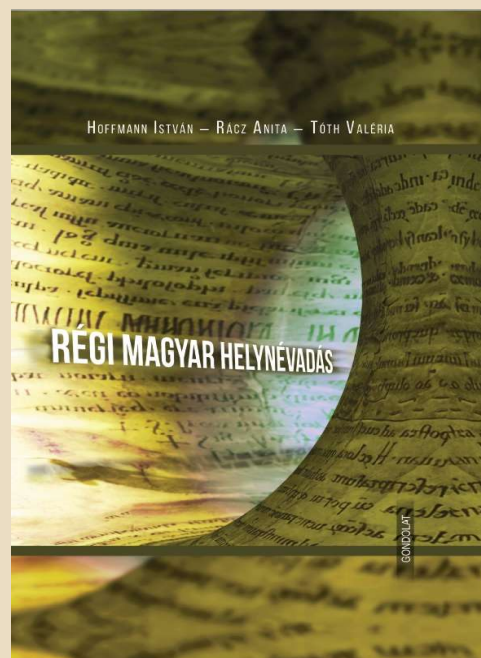
MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

- Eddigi eredményeink szintézisei

2017

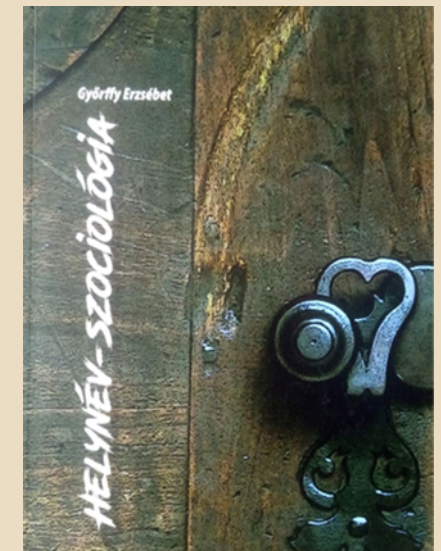

2018

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

MTA-DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport

- **6. szocioonomasztikai feldolgozások**
 - élőnyelvi vizsgálatok
 - helynevek társadalmi beágyazottsága
 - helynévismereti vizsgálatok
 - élőnyelvi helynévgyűjtés
 - újabb módszerek (pl. mentális térkép készítése)
 - névhasználat általános/egyéni aspektusai

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Poliglott Szövegnyelvészeti–Szövegtani Kutatócsoport

- **Létrejött:** Petőfi S. János alapította, 1997
- **Vezetője:** Dobi Edit
- **Tagjai:** (a tanszékünkéről) Dobi Edit, Gellért Rita, illetve az egyetem nyelvész tanszékeinek kutatói (Kiss Sándor, Nagy Andrea, Kocsány Piroska és mások)
- **Publikációs fóruma:** *Officina Textologica*
 - szerkesztőbizottsága: Dobi Edit, Csúry István, Kertész András, Pelyvás Péter
 - 2020-tól kizárólag elektronikus formában

<http://mnytud.arts.unideb.hu/ot/ot.php>

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Poliglott Szövegnyelvészeti–Szövegtani Kutatócsoport

Célja:

- eszmecsere lehetősége szövegtani-szövegnyelvészeti kérdésekkel foglalkozó hazai és külföldi kutatók számára
- bizonyos szövegtani problémák különböző szempontú megközelítése;
- egy-egy adott nyelv szövegeinek szövegtani-szövegnyelvészeti vizsgálata;
- valamely alkalmazási terület számára egy megfelelő szövegtani-szövegnyelvészeti eszköztár létrehozása

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

Poliglott Szövegnyelvészeti–Szövegtani Kutatócsoport

Fő tematikus konferenciák:

- 2001. Grammatika – szövegnyelvészet – szövegtan
- 2001. A kontrasztív szövegnyelvészet aspektusai. (Linearizáció: téma–réma szerkezet)
- 2004. A szövegorganizáció elemzésének aspektusai. Fogalmi sémák.
- 2007. A foratókönyv mint dinamikus szövegszervező erő
- 2011. A szövegösszefüggés elméleti és gyakorlati megközelítési módjai I. Poliglott terminológiai és fogalmi áttekintés
- 2012. A szövegösszefüggés elméleti és gyakorlati megközelítési módjai II.
- 2017. Diskusszió a szövegkoherenciáról
- 2018. Petőfi S. János Emlékkonferencia

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK
Poliglott Szövegnyelvészeti–Szövegtani Kutatócsoport

2020-ban várható kiadványok:

Officina Textologica 21.

A 2018 novemberében rendezett Petőfi S. János Emlékkonferencia anyaga szerkesztés alatt. Várható megjelenés: 2020 márciusa.

Officina Textologica 22.

Dobi Edit: *A szemiotikai textológia hozadéka a szövegek jelentésreprezentációjában.* Várható megjelenés: 2020 ősze, nyomtatott formában is.

Utóbbi kiindulópontként szolgál a kutatócsoport soron következő feladatainak meghatározásához.

FINNUGOR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- **Kis létszámú tanszék**
- **3 főállású oktató:**
 - 1 professzor emeritus: Keresztes László
 - 1 professzor: Maticsák Sándor
 - 1 adjunktus: Kelemen Ivett
- **2 lektor:** Maria Sarhema (finn), Silvia Sökk (észt),
- **1 nyelvtanár:** Juhos Meri
- **2 PhD hallgatók:** I. évf.: Baksa Máté, Pukánszky Alexandra

FINNUGOR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- Fő kutatási iránya: **a finnugor népek írásbelisége**

- **Területei:**

1. A mordvin írásbeliség első évszázadai

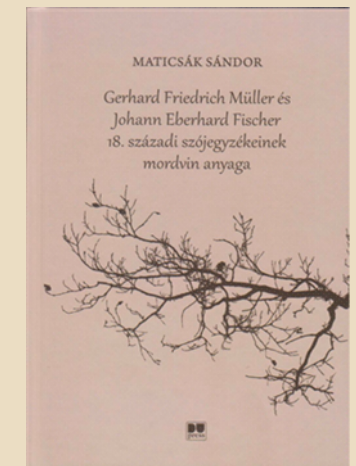
MATICSÁK SÁNDOR

2. A lapp bibliafordítások, a lapp írásbeliség

KELEMEN IVETT

3. A 16–17. századi finn írásbeliség kialakulása, fejlődése

JUHOS MERI

FINNUGOR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK

- Kiemelt téma: **a magyar nyelveredet kérdése**
- MATICSÁK SÁNDOR: *A magyar nyelv eredete és rokonsága* [Megjelenés alatt.]
- **Publikációs fórum:** *Folia Uralica Debreceniensia (FUD)* c. folyóirat
 - Alapítva: 1989
 - Szerkesztő:
 - Keresztes László, Maticsák Sándor
 - Legutóbb a 25. száma jelent meg.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!